

Rummad 1 (deraouidi, débutants, beginners) Brezhoneg... buan hag aes

Gerioù / Vocabulari

amañ aquí
amzer temps
an, al, ar el, la, els, les
an, al, ar... -mañ aquest, aquesta, aquests, aquestes
an, al, ar... -se aquell, aquella, aquells, aquelles
(an) aotrou Kere (el) senyor Kere
aze allà
brav bo, bonic
bremañ ara
brezhonek en llengua bretona
demat! hola!, bon dia!
den personna, home (marit)
evit per a
gallek en llengua francesa
gant amb
glas blau
ha, hag i
heol sol
ivez també
levr llibre
liv color
mestr-skol mestre d'escola
mor mar
nann no
oabl cel
paotr noi
pe quin, quina
petra què, que
piv qui
ruz vermell
skol escola
setu heus aquí
'ta doncs, per tant
ti casa
tomm calent
un, ul, ur un, una
ya sí

Diviz / Diàleg

- Lan: Setu un den ha setu un ti. Piv eo an den?
Anna: An aotrou Kere eo an den. An den-se a zo mestr-skol.
Lan: Ha petra eo an ti?
Anna: Ur skol eo an ti.
Lan: Setu 'ta ur mestr-skol hag ur skol.

<i>Anna:</i>	Ha bremañ setu ur paotr. Piv eo ar paotr?
<i>Lan:</i>	Yannig eo.
<i>Yannig:</i>	Demat, aotrou!
<i>An aotrou Kere:</i>	Demat, Yannig!
<i>Yannig:</i>	Brav eo an amzer, aotrou.
<i>An aotrou Kere:</i>	Ya, Yannig, brav eo. Tomm eo an heol ha glas eo ar mor.
<i>Yannig:</i>	An oabl iveau a zo glas... Ya, brav eo an amzer.
<i>Anna:</i>	Ul levr a zo gant Yannig.
<i>An aotrou Kere:</i>	Petra eo al levr-se, Yannig?
<i>Yannig:</i>	Ul levr brezhonek eo.
<i>An aotrou Kere:</i>	N'eo ket ul levr galleg?
<i>Yannig:</i>	Nann, n'eo ket. Ul levr brezhonek eo.
<i>An aotrou Kere:</i>	Hag evit piv eo al levr?
<i>Yannig:</i>	Evit Mona eo.

Goulennoù / Preguntes

Petra eo al levr-mañ? Ul levr brezhonek eo.
 Petra a zo aze? Ul levr galleg a zo aze.
 Piv eo ar paotr? Yannig eo ar paotr.
 An aotrou Kere eo? Nann, n'eo ket: Yannig eo.
 Piv a zo mestr-skol? An aotrou Kere a zo mestr-skol.
 Piv eo ar mestr-skol? An aotrou Kere eo ar mestr-skol.
 Pe liv eo ar mor? Glas eo ar mor.
 Ruz eo ar mor? Nann, n'eo ket, n'eo ket ruz ar mor. Glas eo.
 Petra 'zo glas? Ar mor a zo glas.
 Petra 'zo gant ar paotr? Ul levr a zo gant ar paotr.

Yezhadur / Gramàtica

1. L'article

An aotrou Kere, ar mor, al levr: article definit.

Un den, ur skol, ul levr: article indefinit.

En bretó existeix un article definit **an**, **al** o **ar** i un article indefinit **un**, **ul** o **ur**. L'ús de les diverses formes de cada article no depèn ni del gènere ni del nombre, sinó de la inicial de la paraula següent. Així tenim que **an** i **un** s'utilitzen davant de les paraules que comencen per **n**, **d**, **t**, **h** o per vocal, **al** i **ul** accompanyen les paraules que comencen per **l**, i **ar** i **ur** les paraules que comencen per la resta de consonants.

2. El verb "bezañ": a zo, eo

Ar mor a zo glas. *El mar és blau.*

Brav eo an amzer. *Bo és el temps.*

Tant la forma **a zo** com **eo** corresponen al present de la tercera persona del singular de l'infinitiu **bezañ** (en català *ser i estar*). Però existeix una oposició entre aquestes dues formes verbals. Observem que **a zo** apareix entre el nexe article + substantiu (**ar mor**) i l'adjectiu (**glas**). En canvi, **eo** apareix entre l'adjectiu (**brav**) i el nexe article + substantiu.

3. La negació

N'eo ket ruz ar mor, glas eo. *No és vermell el mar, és blau.*

Nann, n'eo ket. *No, no ho és.*

La negació es marca per mitjà de dos elements **n'** i **ket**, entre els quals s'insereix el verb. El primer element és **n'** quan va seguit d'una vocal, però **ne** si va seguit d'una consonant. La forma **a zo** no admet la forma negetiva. D'altra banda, **n'eo ket** no pot anar precedit d'un adjetiu: a l'oració afirmativa **glas eo ar mor** correspon, doncs, l'oració negativa **n'eo ket glas ar mor**.

4. L'adjectiu

Al levr brezhonek. *El llibre bretó.*

Al levr gallek. *El llibre francès.*

L'adjectiu es col-loca després del mot qualificat.

5. Els demostratius

Al levr-mañ. *Aquest llibre.*

Al levr-se. *Aquell llibre.*

El demostratius es construeix per mitjà de l'article definit, que precedeix el mot, i d'una partícula que el segueix. Aquesta partícula és **-mañ** per designar un objecte proper al locutor (en català *aquest*) i **-se** per designar un objecte més allunyat (en català *aquell*). Compareu **amañ i aze**, en català *aquí i allà*.

6. Ul levr a zo gant ar paotr

Per indicar la possessió, el bretó utilitzar el verb *ser* (**a zo**) acompañat de la preposició **gant**.

Ul levr a zo gant ar paotr. *El noi té un llibre.*

Poelladennoù / Exercicis

1. Construïu oracions i feu a cadascuna la pregunta corresponent

ruz glas Yannig an aotrou Kere	eo	ar mor al levr an den-mañ ar paotr-se an oabl
---	----	---

2. Construïu oracions i feu a cadascuna la pregunta corresponent

ar mor al levr-mañ ar paotr an heol an amzer	a zo	ruz tomm glas brav
--	------	-----------------------------

3. Transformeu la forma afirmativa en negativa

Tomm eo an amzer.

Ruz eo ar mor.
Brav eo an amzer.
Brav eo ar skol.
Glas eo an heol.

4. Construïu oracions

ar mor	a zo	brav
an heol		glas
al levr-mañ		ruz
an aotrou-se		tomm
ur skol		mestr-skol
ul levr		amañ
un den		aze
an den-mañ		